

„kiskorom öreg körtefája” által. E kor legáthatóbb emléke az ’56-os forradalomé, amely az „epével kevert könny” jelzőjét kapja. A szakadt, mosottszürke overálban fekvő halott megrendítő, sokkoló látványa (ellenség? bajtárs? egy fiatal élet!) beépül az ifjúság élményei közé, amelyeket a megszokott vidéki és a vágott pesti létmód közötti ellentét határoz meg. *A Ketten a hídon* cikluscím is az átmenetiséget sugallja, míg az utolsó ciklus címe, az *Éj kutyája* mint toposz már kérlelhetetlenül jelzi a közelgő véget.

A forradalom és a megtorlás elől menekülő fiút a túlélés vágya hajtja haza a menekülés vonatával. A restibe térve elfogódott honfitársai hősként fogadják, de a zaklatott, eltört sorokban nem leljük a heroizmus nyomát sem, inkább fonákját: „visszafojtott *éljen / a forradalom!* szította a részeg / tüzet tovább, *még egy decit a hősnak!* / s oly émeletű bűz áradt a törköly / pálinkából, hogy kicsapta belőlem / az iszonyat, és lábam elé ömlött / minden, ami a közelmúltban felgyűlt.”

Később az öregedés és a szeretetek elvesztésének időszaka következik, de új, könnyed és bájos momentumok is felsorakoznak: Ágh István verseskötete végigbeszél egy hétköznapi, szép, emberi életet, annak minden intimitását szemérmesen, de lélektani teljességgel bemutatva. Forradalmi, meglepő poétikai megoldások nem leselkednek

ránk, de aki élt a huszadik században, azt különös érzés tölti el, hogy azon a lágymányosi Újbudán él és dolgozik, ahol a vers szereplője még titkos és legendássá szégyenkezett szerelmi légyottot bonyolított, s ahol néhai mozdonyvezetők biztatták a párt, élénken sípolva-zaklatolva el az ifjúkor sosemvolt pázsitján szeretkezők mellett. Nemzedékenként kellene írni egy ilyen könyvet.

KÉPES GÁBOR

(Nap Kiadó, Budapest, 2005,
72 oldal, 1950 Ft)

SZAUER ÁGOSTON:

Kódolt krónika

A vers szóból szótt szita, melyen „a lényeg átsuhan simán, / s csak néhány testes jel marad” – mondja Szauer Ágoston. S valóban: a *Kódolt krónikáról* nem az látszik, mintha a versre irányzott arbitráció alól épp ezzel a szívügy-lírával akarná kivágni magát a szerző. Itt az írás csupa átsajduló emlék, csupa óidei tematika; barna lakk alatt pattogó bútorokról, nagy gőzmozdonyról, hárs-teáról, cukros linzerekről, jóféle kávéról, a régi Biblia lapjai közé préselődött muslincáról, csészékről, szilvadzsémről, márványos házakról, azaz tárgyak, külső és belső terek

monarchiás hangulatáról szól. Relikviákról, amelyek talán a császárkori boldog békeidők légkörét idézik. Szauer remekül akklimatizálódik ehhez a félig gyökeres, félig képzelt, az ő festésében zavartalan világhoz.

Pedig egyébként lenne oka a feszélyezettségre. Ugyanis hasztalan állít édesbús kedélyébe hetvenannyi tárgyat, ha a rejtjeles krónika kulcsa, az önmagát közlő alany – éppúgy, ahogy az átsuhanó lényeg – egyre-másra kimarad a históriából. Meglehet, ez az eklipszis, a személyiség elhalványítása termékeny állapot a krónikás számára. Aki egy kor fölcsípett erekléin és a körükön vont jelenségeken megindulva, a stílus töretlen folyamatosságával képes egészen belevenni az olvasót abba a keretbe, amelynek ő maga voltaképpen honvágyas szemlélője csupán.

Hol nyeli el a krónikásnak tartást adó külsődleges látásmód a költőt? Ott, ahol lelki visszhang, szimbólumérő, belső titok, új képzet sehogy sem akar kiválni a restaurált milióból. „Az óceánról még mi mondható?” „A padláson volt, kissé nagypapás, / más érdekes nincs tán e börtökon...” Az efféle (nem is pár nélküli) passzusok, melyekben a dolgok „csak őrzik némán belső lényegük”, bizony egy száraz író szavai.

Szauer korábbi ismerős jegyeit, a csendes, borzongató szürrealizmust, az arányok játékát, a szokványt megingató groteszket azonban még ez a szárazság sem

kendőzheti el teljesen. Hiába helyez maga elé mesterséges dolgokat, zárt formájú apróversei között akad néhány, amely az eredőjéül szolgáló élményt játszi könnyedséggel teremti költészetté. „De mit mondana egy mohos faág, / ha úgy láthatnánk, mint a kisbabák, / ha képzetünk nem lenne még vele, // ha nem bélelné emlék, tér, idő, / csak volna, mert a semmiből kinő – / egy percre feltárná lényege?” (*Rácsodálkozás*). „[...] a réten túl a Göncöl, és vele / az égi gömb jár, jól bevált toposz – // a vértelennek mondott szűk világ / nem gömb a gömbben? Gömböknek sora? / A nézőpontot rejtik messzi fák, / csak egy a végtelen, az út oda” (*Látszatok*). Megzenésített filozófia, lanton kipengetett lételemlet. Ahogy a lantos föl-fölnéz a természetre, ahogy engedi lelkén át-zúgni a véges vagy a végtelen Egyetemet, az maga a megéledt költészet. Minek ide szentimentális krónika?

KELEMEN LAJOS

(*Parnasszus Könyvek, Budapest, 2005, 110 oldal, 980 Ft*)

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY:

Pompeji mozaikok

Szegedi Kovács Györgynek immár a negyedik kötete látott napvilágot. De talán nem tévedek, ha ennek ellenére